

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΑΣΤΟΣ, ΣΕΕ ΠΕ70

ΔΕΥΤΕΡΑ 13-12-2021

Η σημασία της αξιολόγησης δεξιοτήτων

Η πρόοδος των μαθητών/ -τριών στην καλλιέργεια/ απόκτηση δεξιοτήτων χρειάζεται να αξιολογηθεί, ώστε:

να διευκολυνθεί η περαιτέρω πρόοδός τους

να ενθαρρυνθεί η μαθησιακή αυτονομία τους

να δοθεί η ευκαιρία στους γονείς/κηδεμόνες να είναι **ενήμεροι για την πρόοδο των παιδιών τους**

να διασφαλιστεί ότι, τόσο οι μαθητές, όσο και οι διδάσκοντες, **προσδίδουν την απαραίτητη προσοχή** στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων-στόχων (**washback effect**)

Η αξιολόγηση δεξιοτήτων...

...δεν είναι συγκριτική με βάση κάποιο κανονιστικό πλαίσιο επιδόσεων (νόρμα) αλλά επιτελείται με **εξατομικευμένα κριτήρια** (π.χ. **διαβαθμισμένους περιγραφικούς δείκτες**) που επιλέγει ο/η εκπαιδευτικός **για συγκεκριμένες δεξιότητες & συγκεκριμένους/-ες μαθητές & μαθήτριες**

Είναι κυρίως διαμορφωτική, διότι...

- συγκεντρώνει και αξιοποιεί πληροφορίες για την έκταση & επιτυχία της μάθησης συγκεκριμένων μαθητών, τις οποίες οι μαθητές ή/και οι εκπαιδευτικοί μπορούν στη συνέχεια να αξιοποιήσουν, για να θέσουν περαιτέρω μαθησιακούς στόχους και να σχεδιάσουν επιπρόσθετες δραστηριότητες που θα ενισχύσουν τους μαθητές, στο να πετύχουν αυτούς τους στόχους στο μέλλον.
- πρόκειται για μια αξιολόγηση για μάθηση, η οποία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, ώστε να τη βελτιώσει

Κρίσιμα στοιχεία της αξιολογικής διαδικασίας

- Οι δεξιότητες **δε μπορούν να παρατηρηθούν άμεσα**, παρά μόνο οι συμπεριφορές που συνδέονται με αυτές.
- Οι εκδηλούμενες συμπεριφορές στο πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων αποτελούν ένα **σχετικά μικρό δείγμα** της **συνολικής συμπεριφοράς** του μαθητή/ της μαθήτριας
- Η διαδικασία αξιολόγησής τους περιλαμβάνει τη **συλλογή δεδομένων για τη συμπεριφορά των μαθητών/-τριών**, ως προς **συγκεκριμένες δεξιότητες** και, ακολούθως, τη **διατύπωση ερμηνειών και συμπερασμάτων**
- Η έκβαση αυτής της αξιολογικής διαδικασίας αποτελεί μόνον **μια αδρή εκτίμηση**, εφόσον:
  - τα **δεδομένα**, στα οποία βασίζεται, μπορεί να είναι **αμφιλεγόμενης ακρίβειας & ανοικτά σε πολλές ερμηνείες**
  - η ίδια η **επεξεργασία & ερμηνεία** των δεδομένων **μπορεί να επηρεαστεί από αστάθμητους παράγοντες**

Επιπροσθέτως:

**Μια μεμονωμένη αξιολόγηση σε μια μοναδική
περίσταση ή πλαίσιο είναι απίθανο να είναι
επαρκής, ακριβής & χρήσιμη για τη βελτίωση
των μαθησιακών αποτελεσμάτων**

Ο ρόλος της γλώσσας στην αξιολόγηση

- Πολλές μορφές αξιολόγησης, όπως η προτεινόμενη, **εξαρτώνται από τη γλώσσα ως ‘μέσο’ πραγματοποίησής τους**
- Συχνά θεωρούμε πως οι μαθητές **κατανοούν πλήρως τη γλώσσα και πως μπορούν να εκφραστούν αποτελεσματικά, προφορικά ή γραπτά**
- **Ωστόσο, χρειάζεται να ληφθούν υπόψη από τους/τις εκπαιδευτικούς:**
  - η πιθανότητα **περιορισμένης γλωσσικής επάρκειας συγκεκριμένων μαθητών**
  - η **υπερβολικά απαιτητική γλώσσα στη διατύπωση των δεικτών**

Υπάρχουν άραγε τρόποι, ώστε οι εκπαιδευτικοί να αντιπετωπίσουμε/ υπερβούμε τις πιθανές αδυναμίες των προτεινόμενων μεθόδων/ τεχνικών αξιολόγησης που τελικά θα επιλέξουμε να αξιοποιήσουμε;

Βασικές αρχές της αξιολόγησης

- αξιοπιστία

- εγκυρότητα

- ισοτιμία

- σεβασμός & ευγένεια

- διαφάνεια

- πρακτικότητα

1. Αξιοπιστία (reliability)

Η αξιοπιστία (reliability):

- είναι ο βαθμός, στον οποίο μια αξιολόγηση παράγει σταθερές και τεκμηριωμένες ερμηνείες & συμπεράσματα για τις ικανότητες του μαθητή/ της μαθήτριας
- είναι **σημαντική** διότι, εάν τα αξιολογικά αποτελέσματα είναι **αναξιόπιστα**, αυτό σημαίνει πως είναι **ασταθή και ανακριβή** και συνεπώς, αυτή η αξιολόγηση **δεν έχει ιδιαίτερη αξία**

η αξιοπιστία μπορεί να ενισχυθεί...

• με τη χρήση περιγραφικών δεικτών

διαμέσου της συνεργασίας με συναδέλφους

με τη σταδιακή απόκτηση μεγαλύτερης εμπειρίας από τους/τις εκπ/κούς

---

2. Εγκυρότητα (validity)

- Η εγκυρότητα (validity):
- είναι ο βαθμός στον οποίο οι διατυπώσεις και τα συμπεράσματα μιας περιγραφικής αξιολόγησης που βασίζεται σε δεδομένα, περιγράφουν με ακρίβεια την επάρκεια του μαθητή ως προς την επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών στόχων (και όχι κάτι εκτός των αρχικών μας στόχων & προθέσεων, π.χ. την προσωπικότητα ή τις γενικές γνώσεις των μαθητών ή μία δεξιότητα εκτός στόχων)
- Η εγκυρότητα μπορεί να ενισχυθεί εάν:
  - ο στόχος της αξιολόγησης είναι σταθερός & συναφής με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
  - εξασφαλιστεί εξ αρχής ότι οι πρακτικές προϋποθέσεις της αξιολόγησης (μέθοδοι/ τεχνικές) δε θα περιορίσουν δυσανάλογα τις επιδόσεις των αξιολογούμενων μαθητών

---

3. Ισοτιμία (equity)

- Η αξιολόγηση οφείλει να είναι δίκαιη και να μην μεροληπτεί, θετικά ή αρνητικά, προς καμία συλλογικότητα ή πρόσωπο
  - **Απουσία ισοτιμίας μπορεί να προκύψει σε μια ποικιλία περιστάσεων:** μαθητές από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, μαθητές από εθνικές μειονότητες, μαθητές με κάποια δυσλειτουργία ή διαφορετικότητα κτλ.
  - Στοιχεία που προωθούν την ισοτιμία στην αξιολόγηση:
    - ενημέρωση των εκπ/κών για τις **υλικές συνθήκες** & το **πολιτισμικό υπόβαθρο** των μαθητών
    - χρήση **μη στερεοτυπικού** διδακτικού υλικού
    - διασφάλιση ότι το **πλαίσιο αξιολόγησης** είναι **οικείο** στους μαθητές
    - διασφάλιση ότι **όλοι οι μαθησιακοί πόροι** που απαιτούνται για την αξιολόγηση **είναι προσβάσιμοι σε όλους τους μαθητές**
    - διασφάλιση ότι υπάρχουν **οι απαιτούμενες προσαρμογές**, αναφορικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες
-

4. Σεβασμός/ Ευγένεια (respectfulness)

- Οι αξιολογικές διαδικασίες οφείλουν να σέβονται την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα των αξιολογούμενων (ελευθερία σκέψης, συνείδησης & θρησκείας, ελευθερία έκφρασης & προστασία από διακρίσεις)
- Οι μαθητές/-τριες δεν πρέπει να λογοκρίνονται για τις απόψεις που εκφράζουν, **ακόμη κι αν αυτές θεωρηθούν ενοχλητικές ή 'αντισυμβατικές'**, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αξίες που εκφράζουν, διαμέσου των απόψεών τους.
- **Ακολούθως, δε μπορούν να γίνουν αποδεκτές απόψεις που εκφράζουν, προωθούν & δικαιώνουν το μίσος.** Τέτοιες απόψεις οφείλουν να αντιμετωπιστούν συστηματικά και να αξιοποιηθούν παιδαγωγικά, για την ανάπτυξη ενσυναίσθησης και σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας όλων
- Ενδείξεις Σεβασμού/Ευγένειας προς τους αξιολογούμενους:
  - η ευαισθησία στην ανακοίνωση των αξιολογικών αποτελεσμάτων στους μαθητές
  - η επικέντρωση στις θετικές παρά στις αρνητικές εκβάσεις των αξιολογήσεων
  - η μέριμνα για την **αποφυγή προκατάληψης**, όσων θα έχουν πρόσβαση στο φύλλο αξιολόγησης των μαθητών στο μέλλον

---

5. Διαφάνεια (transparency)

- Οι μαθητές δικαιούνται & πρέπει να γνωρίζουν εξαρχής, επακριβώς & ξεκάθαρα την αξιολογική διαδικασία
- Η διαφάνεια εξασφαλίζει ότι οι μαθητές γνωρίζουν τις **‘προσδοκίες’** της αξιολόγησης.
- Εάν δεν υπάρχει διαφάνεια, οι μαθητές **‘υποθέτουν’** το τι απαιτείται από αυτούς και εάν οι υποθέσεις τους είναι λανθασμένες, η αξιολόγηση καθίσταται **επισφαλής**, ως προς την εγκυρότητα και την ισοτιμία
- Η **χρήση περιγραφικών δεικτών** ενισχύει τη διαφάνεια, την εγκυρότητα και την αξιοπιστία.
- Επίσης, οι περιγραφικοί δείκτες βοηθούν τους μαθητές, ώστε να αποκτήσουν **μαθησιακή αυτονομία** και **αυτορρύθμιση** της δικής τους μάθησης

---

6. Πρακτικότητα (practicality)

- Σημαντική παράμετρος που εξασφαλίζει πως η επιχειρούμενη αξιολόγηση είναι υλοποιήσιμη
- κάθε μέθοδος αξιολόγησης οφείλει να είναι εφικτή, με βάση τους διαθέσιμους πόρους, τον χρόνο και τους εκάστοτε περιορισμούς
- αξιολογούμε συγκεκριμένες δεξιότητες/ δείκτες κατά περίπτωση
- δεν επαναλαμβάνουμε αξιολογήσεις, εάν δεν είναι απαραίτητες
- πραγματοποιούμε αξιολογήσεις που έχουμε τη δυνατότητα να υποστηρίξουμε
- επιλέγουμε αξιολογήσεις, οι οποίες είναι διαχειρίσιμες, σε σχέση με τον διαθέσιμο χρόνο

Διαβαθμισμένοι περιγραφικοί δείκτες

- Περιγράφουν τη **λειτουργικότητα** των δεξιοτήτων
- Αξιοποιούν τη ‘γλώσσα’ των **Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτεσμάτων (ΠΜΑ)**
- Κάθε δείκτης περιέχει ένα **ενεργητικό ρήμα & το αντικείμενό του**
- Κάθε δείκτης **περιγράφει μια συμπεριφορά που είναι παρατηρήσιμη & αξιολογήσιμη**
- Μπορούν να αξιοποιηθούν και για τον αρχικό **σχεδιασμό δραστηριοτήτων**
- Παρέχουν ξεκάθαρες και **σαφείς περιγραφές των συμπεριφορών που έχουν καθοριστεί ως Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ) των εργαστηρίων δεξιοτήτων**
- **Ωστόσο, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται απλώς ως ένας κατάλογος αθροιστικής καταγραφής της συχνότητας εμφάνισης κάθε συμπεριφοράς**

Δεξιότητες & Ενδεικτικοί Περιγραφικοί Δείκτες

<https://rm.coe.int/rfcdc-greek-volume-2/1680a3bf13>

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ - ΒΑΣΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο)
Αυτόνομης μάθησης	Δείχνει ότι μπορεί να εντοπίζει πηγές μάθησης
Αναλυτικής & κριτικής σκέψης	Χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία, για να στηρίζει τις απόψεις του/της
Ακρόασης & παρατήρησης	Ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις
Ενσυναίσθηση	Μπορεί να αναγνωρίζει πότε ένας σύντροφος χρειάζεται τη βοήθειά του/της
Ευελιξία & προσαρμοστικότητα	Αλλάζει τις απόψεις του/της, εφόσον του/της αποδείξουν με λογικά επιχειρήματα ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο
Γλωσσικές & επικοινωνιακές	Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα
Συνεργασίας	Οικοδομεί θετικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους σε μια ομάδα
Επίλυσης συγκρούσεων	Μπορεί να επικοινωνεί με σεβασμό με τα εμπλεκόμενα στη σύγκρουση μέρη

Παράδειγμα διαβάθμισης δεικτών: **Δεξιότητα Συνεργασίας**

Οικοδομεί θετικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους σε μια ομάδα

Συμβάλλει στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του/της αναλογεί

Μοιράζεται τις ιδέες του/της με τους άλλους

Μπορεί να εργάζεται στην ομάδα με σεβασμό προς τους άλλους

Συνεργάζεται αποτελεσματικά με τους άλλους στην ομάδα

Ενεργεί σύμφωνα με τις αποφάσεις ή τις δραστηριότητες που αποφασίζει η ομάδα

Δέχεται να μοιραστεί την ευθύνη με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας

Είναι πρόθυμος/ πρόθυμη να βοηθήσει άλλους, εάν χρειαστεί

Προσπαθεί να υπάρχει συναίνεση, ώστε να πετυχαίνει η ομάδα τους στόχους της

Ενημερώνει τους άλλους στην ομάδα για τυχόν χρήσιμες πληροφορίες που γνωρίζει

Μπορεί να ορίζει ομαδικούς στόχους

Συνεργάζεται με τους άλλους, ώστε να εκπληρώνουν στόχους και καθήκοντα

Εμπνέει ενθουσιασμό στα άλλα μέλη της ομάδας, ώστε να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι

Υποστηρίζει τους άλλους, παρά τις διαφορετικές απόψεις τους

Αναζητά ευκαιρίες, ώστε να συνεργάζεται ομαδικά με άλλους ανθρώπους

Όταν διαπιστώνει πως κάτι πρέπει να γίνει, προσπαθεί να πείσει τους άλλους να συνεργαστούν για τον σκοπό αυτό

Πώς μπορούν (επιλεκτικά) οι παραπάνω δείκτες να αξιοποιηθούν/προσαρμοστούν στο δικό μας ισχύον πλαίσιο; (ΦΕΚ Β' 4676/ 11-10-2021)

	1 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης	καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα	εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα

(Η απάντηση αποτελεί αντικείμενο πραγμάτευσης της επόμενης εισήγησης)

**Σας ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας**

Βιβλιογραφία - Χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Assessing Competences for Democratic Culture: Principles, Methods, Examples (2021). Council of Europe
- Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για τον Δημοκρατικό Πολιτισμό. Τόμος 1: Περιεχόμενο, Έννοιες & Μοντέλο (2018). Συμβούλιο της Ευρώπης
- Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για τον Δημοκρατικό Πολιτισμό. Τόμος 2: Περιγραφικοί Δείκτες Ικανοτήτων (2018). Συμβούλιο της Ευρώπης
- http://iep.edu.gr/images/IEP/Modules/SJ_Categories_II_for_K2/Perigrafiki_Axiologisi/2019/Odigoι/2a_Perigrafiki_DHMOTIKO_A_NEW.pdf
- <https://rm.coe.int/rfcdc-greek-volume-2/1680a3bf13>